

పు త్ర భే దం

రాత్రి ఎనిమిది-భోజనాలవేళ-

ఆకలి అవుతోంది. అందరం కనిపెట్టుకుని ఉన్నాం. మావాడింకా ఊడిపడలేదు. మిగతా పిల్లలందరూ రుసరుస లాడుతున్నారు. మా అమ్మాయి బి. ఏ. చదువుతోంది. అన్న గారింకా రాలేదని ఆగ్రహపడుతోంది. “ఎంత తను ఉద్యోగంలో చేరితేమాత్రం...నాన్నగారు కనిపెట్టుకుని ఉంటారు. పెందలాడే ఇంటికి చేరుకోవాలన్నది తెలియకక్కర్లే” అని అంటున్నది.

“అమ్మాయి ఉద్యోగం ఉద్యోగం అంటున్నావ్. వాడు ఉద్యోగంలోచేరి ఒక నెలగా అయింది. ఇవ్వాలే జీతం అందుకున్నాడేమో, వస్తాడు మరి స్నేహితులతో ఎక్కడికన్నా వెళ్ళి ఉంటాడు” అని సమాధాన పరుస్తున్నది సూశ్రీమతి. మిగతా ముగ్గురు పిల్లలూ చిన్నవాళ్ళు. ఆ సమయంలో వాళ్ళకు ఆకలితప్ప మరోటి తెలియడంలేదు. గిల్ల గిల్ల డుతున్నారు. శ్రీమతి భోజనాలకు అంతా సిద్ధంచేసింది.

నాకూ ఆకలి అవుతున్నది కాని ఆలోచిస్తున్నాను.

మొన్న మొన్న పెళ్ళి అయినట్లున్నది. పాతికేళ్ళయినా - పెళ్ళి
 హడావుడి, శోభనంనాటి రాత్రి, ఆ తర్వాత సంవత్సరంలోపల
 దీపావళి పండకు, అత్తవారింటికి ప్రయాణం, పండగ భోజనం.
 పండగ సరదా. తపాకాయల వెలుగు, విష్ణుచక్రం, వెలుతురు
 సున్నాలు. ఆ సున్నాల్లో కిలకిలా నవ్వుతున్న లలిత. ఆ
 మరుసటి సంవత్సరం దీపావళికి... గోపి మరీ పసివాడు నెలన్నా
 నిండలేదు. లలిత బాలింత. అసలే పచ్చటి శరీరం. ఆరోజు
 మధ్యాన్నం భోజనాలయినతరువాత, తమలపాకు చిలకలు
 నాకిచ్చి తను వేసుకున్నది. చెవుల్లో దూది, ఎర్రటి పెదిమలు.
 నుదుట పావూరి అంత కుంకుమ, రెపరెపలాకుతున్న కెంపురంగు
 క్షాత్రచీరె, లేత తమలపాకులా ఉంది లలిత.

ఇల్లంతా సందడిగా ఉంది. ఇంట్లో అత్తగారూ బావ
 మరదులు మరదళ్ళు ఒకరకంగా కోలాహలంగానే ఉంది.
 లలితకు దగ్గరగా వెళ్ళి కూర్చుందామనిపించింది. పిలుపడ లేదు
 దూరంగా కుర్చీలో కూర్చుని లలితను చూస్తున్నాను.

ఆనాటికి నెలన్నా నిండని గోపీ పెద్దవాడమ్యాడు!
 బీకామ్ ప్యాసయినాడు. ప్యాసయిన ఆర్నెల్లకు ఓ ఉద్యోగం
 దొరికింది. జీతం మూడువందలని మురసిపోయింది లలిత. గోపీ
 తరువాత గౌరి, గౌరి తరువాత హరి, తరువాత రవి, ఉమ.
 ఈ అయిదుగురూ నాకూ లలితకూ పంచప్రాణాలు! కాలం
 కదంతొక్కొక్క నట్లేవుంది. కళ్ళు మూసి కళ్ళు తెరిచినట్టుగా ఉంది.

విష్ణుచక్రం వెలుతురు సున్నాలలోంచి ఇంకా బయట
 పడలేదు నేను.

పుత్రభేదం

“గోపీకి నూలేఱ్ఱు” అంటున్నది లలిత.

గోపి బాణంలా ఇంట్లోకి దూసుకు వచ్చేడు. వస్తూనే “నాగ్గ...నాన్నగారూ! నాకోసం అంతా కనిపెట్టుకునిఉన్నారు. కొంచెం ఆలస్యం అయిపోయింది. ఆఫీసులో స్నేహితులు కొంత మంది పార్టీ ఇవ్వాలని గోలచేసేరు” అన్నాడు.

అంటూనే గబగ బా పెరట్లోకి వెళ్ళేడు కాళ్ళు కడు కురిసి రావడానికి.

లలితను వకక-కుపిల్చేను. మగ్గి దగ్గరగా వచ్చింది ఏదో రహస్యం చెప్తాననుకుని.

“గోపీని జీతం విషయం యేమీ అడగద్దు” అన్నాను.

“నేనంత తెలివితక్కువదాన్ననుకున్నారా” అన్నది లలిత తృప్తిగా నవ్వుతూ.

అందరం భోజనాలకు కూర్చున్నాం. మా అందరి భోజనాలు వడివడిగా నాగుతున్నాయి. గోపీమాత్రం నెమ్మదిగా కొంచెంకొంచెం తింటూ నెమరువేస్తున్నాడు.

“అన్నామీకి ఇంటి భోజనం సహించలేదు. పెద్దఉద్యోగస్తుకు కదూ...” అంటున్నది గౌరీ.

గోపీ చిరాకుతో, “నే ఉద్యోగం చేస్తున్నానని అంత కుళ్ళించుకూ నీకు” అన్నాడు.

“మహా బలగ బెట్టావులే...” అన్నది గౌరీ.

“మీ ఉద్యోగం పెద్దవాళ్ళవుతున్నారు. ఇంకా చిన్న పిల్లలా కీచులాడుకుంటు ఎలా...” అని ఇద్దరి సమాధాన పర్చింది లలిత.

గోపీకి గౌరికి వయస్సులో తేడా రెండుసంవత్సరాలు. ఇద్దరూ చిన్నప్పటినుండి కీచులాడుకోవడం పరిపాటి. గోపీకి గౌరి అంటే ప్రాణం... గౌరికి గోపీ అంటే ప్రాణం. ఇట్టే పోట్లాడుకుంటారు. ఇట్టే కలుస్తారు మళ్ళీ... ఒకనారి గౌరికి జ్వరం వచ్చినపుడు... అప్పుడు గౌరికి పదేళ్ళు. మూలుగుతూ వడుకున్నది. వళ్ళు సలసల కాగిపోతున్నది. గోపీ బిక్క మొగం వేసుకుని మాటిమాటికీ గౌరిని వచ్చి చూస్తూ, అమ్మా, ఇంకా గౌరికి జ్వరం తగ్గలేదమ్మా అని ఏడుస్తూ కూచున్నాడు. ఆ ఏడుపు బయటకు వినిపించడంలేదు. లోపల ఇముడ్చుకోలేక పోతున్నాడు.

నాకు వాణ్ణిచూస్తే జాలేసింది. పిల్లలకు జ్వరాలు వస్తుంటాయి, తగ్గుతుంటాయి... ఇవి అందరిళ్ళల్లోనూ సహజం. కాని గౌరికి జ్వరం వస్తే గోపి గిజగిజ తన్నుకున్నాడు. కాలు గాలివ పిల్లిలా అటూ ఇటూ తిరిగాడు—

ఆడుకుంటూ పోట్లాడుకుంటారు... పోట్లాడుకుంటూ ఆడుకుంటారు... ఆడుకుంటూ పోట్లాడుకుంటూ మాట్లాడుకుంటారు.

నూనూగుమీసాలు, పిల్లి గడ్డం...

వాడు కాలేజీలో చేరినపుడు...

“వాడిగో షెవింగ్ సెట్ తెచ్చిపెద్దరూ...” అని లలిత నాకు జాపకంచేసిందాకా, వాడు పెద్దవాడవుతున్నాడని నేను గమనించలేదు.

ఎవ్వడు పోగేడో, ఎట్లా పోగేడో, అప్పుడే నా అంత
అయినాడు-ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు.

ఉంగరాలజాట్లూ, పసిడిశరీరం, బొద్దుగావున్న గోపీ,
మొలకు నాశ్చమ్మమ్మ చెయిందిన బంగారు మొలత్రాడు-
మొళ్ళో వొంటికిట పులిగోరునాను - వాడి బోసినవ్వులూ,
ఉయ్యాలలో పడుకుని చేతులు అటూ యిటూ తిప్పతూ
వాడుచేస్తున్న భరతనాట్యం... ఇంకా నా కళ్ళల్లో మెదుల్తూనే
వున్నాయి. భోజనాలయినాయి. అలవాటుచొప్పున వరండాలో
సిగరెట్ కాలుస్తూ అటూ యిటూ తిరుగుతున్నాను.

నుగో యేడెనిమి దేశ్చల్లో రిటైరవచ్చు. ఉద్యోగంలో
చేరి చాకిరీ చెయ్యంగా, చెయ్యంగా మెదడంతా అరగిపోయి,
చిన్న చిన్న ప్రమోషనులు, తర్వాత ఆఫీసరు ప్రమోషను...
ఆఫీసరు హోదాకోసం తప్పనిసరిగా అప్పుచేసి కారుకొనడం...
అందరూ నేను సుఖంగా ఉన్నాననుకోవడం, సంసారం బరు
వుగా లాక్కొస్తూనే వున్నాను నెమ్మదిగా. అయితే గమ్యం
ఏమిటో తెలియడంలేదు. గానుగెద్దు జీవితంలా వుంది.

గారి యెదుగుతోంది. పెళ్ళిచేయాలి. వరుణ్ణి వెదకాలి.
మామగార్నవుతాను. అల్లుడికి భయపడతాను. ఆ అల్లుడు
గారిని సరిగా చూస్తాడో చూడడో!

చూసినా చూడకపోయినా పెళ్ళయిన తరువాత
సంసారం నెట్టుకుపోతారు. పిల్లలు వుడతారు. నేను తాతనవు
తాను. ఇంత త్వరగా తాతనవడం ఇష్టంలేదు.

నేనింకా అటూ యిటూ తిరుగుతున్నాను. గోపీ నా

దగ్గరకొచ్చి ఏదో మాట్లాడాలని ప్రయత్నంగా ఉన్నాడు.
మాట్లాడడానికి సందేహిస్తున్నాడల్లే వుంది.

నాన్నగారూ! అన్నాడు నెమ్మదిగా.

“ఏవిటి విశేషం. ఉద్యోగం యెలా వుంది” అన్నాను.

“బాగానే వుంది. కాని మా బాస్ వట్టి చాదస్తం
మనిషి. చాలాసేపటివరకూ ఆఫీసులో కూర్చుంటాడు-బజార్లో
ఓ కొట్లో పెరి న్నూటింగు క్లాత్ చూసేను. చాలాబావుంది.
లేటెస్టు డిసైన్స్” అని నీళ్ళు నములున్నాడు.

“వరలక్ష్మీ శుక్రవారం వస్తోంది రెండు రోజుల్లో. ఆమె
సంగతి చూడు” అన్నాను.

వాడు గ్రహించుకున్నట్టులేదు. విడమరచి పెద్ద గాచెప్పే
లలిత వినేట్టుగా వుంది. దగ్గరకుపిలిచి చెవిలో ఊదాను.

*

*

*

శుక్రవారం వచ్చింది.

ఒక బంగారుకాసు. ఒక పట్టుచీరె తెచ్చి వాళ్ళమ్మ
కిచ్చేడు గోపీ.

ఇవన్నీ ఎందుకురా అన్నది లలిత.

గోపీలో ఏ భావమూలేదు. నామాట కాదనలేక తప్పని
సరిగా కొన్నట్టుగా ఉన్నాడు.

లలిత తలకు న్నానంచేసి పట్టుచీరె కట్టుకుని మడిలో
పూజ ప్రారంభిస్తోంది.

పచ్చటి శరీరం. పట్టుచీరె. నుదుటిమీద పావలా అంత
 జపాకునుకుంటూ మెరుస్తున్న కుంకుమ. అయిదుగురు పిల్లల
 తల్లిలా కనిపించడంలేదు. నా కళ్ళకింకా పెళ్ళికూతురులాగే
 వుంది. ఆమెలోని ఆకర్షణకు తట్టుకోలేక పోతున్నాను. కాశ
 వోసి పట్టుచీరె కట్టింది. ఆ చీరకట్టేవిధానంలో పికలు కనిపిస్తు
 న్నాయి. చూడగానే పార్వతి దేవిలా కనిపించింది. ఆ దేవతకు
 దణ్ణం పెట్టాలనిపించింది.

నా మనసు మనస్కరించలేదు. అమాంతం దగ్గరకు తీసు
 కోవాలనిపించింది. ఆమె మడి. భక్తితో పూజచేస్తున్నది.
 ఇంట్లో పిల్లలు...సందడి...నా కోర్కెను చంపుకున్నాను.

“ఒరే గోపీ అమ్మకు దణ్ణంపెట్టా” అన్నాను.

లలిత గోపీని దీవించింది.

ఆరోజు మధ్యాహ్నం ఆఫీసుకు భోజనం క్యారియరులో
 వంపించింది లలిత. వడలు, పులిహోర, పాయసం వీటన్నిటితో
 తృప్తిగా భోజనం చేశాను.

సాయంత్రం కొంచెం ఆలస్యం అయింది యింటికి వెళ్ళే
 టప్పటికి.

యింట్లో యేదో పెద్దగా మాట్లాడుతున్నాడు గోపీ.

“అంత ఖరీదుపెట్టి పట్టుచీరె తెస్తే పూజ పూజ అని
 దాన్ని నానారకాలుగా నలిపేసి అప్పుడే మాసిపోయేట్లు
 చేశారు. దాన్నండా కుంకుమ-గంధం మరకలూ, పాతగుడ్డలా
 దాన్ని ఓ మూల స్టాండ్ మీద పడేశారు.

ఆ చీరె సినిమాకో, ఏదన్నా ఫంక్షన్ కో నాజూకుగా

కట్టుకుని వాడుకుంటే బాగుంటుంది. ఎంతవయసు వస్తే యేం బొత్తిగా డబ్బువిలువ తెలియను. కల్చర్ అంటూ అసలే లేదు' అంటున్నాడు గోపీ.

నేను రావడం గమనించి లలిత నావేపు అలాదోచూస్తున్నది. ఆ చూపులోని భావం నే గ్రహించాను.

గౌరవ గోపీవేపు కోపంగా చూస్తున్నది.

“కల్చర్ ..కల్చర్ అంటున్నావ్. నీ కున్నదిలే బోడి కల్చర్. అమ్మను అవటానికి నీకు నోరు ఎలా వచ్చిందిరా” అంటున్నది గౌరవ. గోపీ రెచ్చిపోయాడు.

“ఈ ఆడవాళ్ళు ఎప్పుడూ ఇంతే! వినరు ఒకరు చెప్తే. తమకు తోచదు. అసలు బుర్ర ఉంటేగా.”

“ఒరేయ్ గోపీ! మాటలు తిన్నగారానీ. హాన్డులు మీరుతున్నావ్” గౌరవ కళ్ళు ఎర్రజేసింది. గోపీ యింకా కారాలు, మిరియాలు నూరుతున్నాడు. మాటా మాటా పెరిగింది చేతుల్దాకా వచ్చేట్టుగా వుంది.

లలిత నావేపు చూస్తూనే వుంది.

రవి, హారి అక్కపక్షం అన్నట్టుగా గౌరవ వెనకాలే నిల్చుని గోపిని ఉమి ఉమి చూస్తున్నారు. ఆ సమయంలో యేం మాట్లాడాలో తోచడంలేదు. తెలియడంలేదు.

“నీకు బుద్ధి లేదురా గోపీ” అంటున్నది గౌరవ. అవు నవును అంటున్నారు రవి, హారి బుద్ధి ఉండడం, బుద్ధి లేక పోవడం అంటే ఏమిటో తెలిసినట్టుగా.

గోపీ! రోషం, క్రోధం ఎక్కువైంది.

“బాండ్రా మీతో నాకేమిటి...మీరంతా ఇడియట్స్” అన్నాడు.

“మీం ఇడియట్స్ అయితే నీవో గొప్ప ఫూల్వి” అన్నది గారి. రవి వారి చప్పట్లు కొట్టారు.

గోపీ గారిమీదకు ఉరుకుదామా అన్నట్లుగా ఉన్నాడు. మీ వీవులు కాచుకోండి అని చెయ్యి ఎత్తేడు.

ఒరేయ్ గోపీ అని గడమాయించాను. లలిత అక్కడ నిల్చున్న దన్న మాటగాని ఎక్కడో చూస్తున్నది.

ఆమెకు డాక్టర్లో మోకాళ్ళతో పొడిచినట్లయింది.

పురిటిమంచం. గోపీ పుట్టినపుడు తను బాగా నీరసించి పోయింది మూలుగు.

పుట్టానే బొద్దుగావున్న గోపీ మామూలు పిల్లలకంటే తూకం ఎక్కువే. చాలా ఆరోగ్యంగా ఉన్నాడన్నాడు డాక్టరు. చారడేసికళ్ళు, ఆకలయితే ఇల్లంతా దద్దరిల్లిపోయేట్లు వచ్చేవాడు. పచ్చడి మెతుకులూ పప్పుకూరూ తింటున్నా లలితది సహజంగా ఆరోగ్యకరమైన శరీరం. గోపీ పుట్టిన తరువాత ఆమెకు అందం, ఆరోగ్యం మరీ ఎక్కువైనట్లుగా ఉండేది గోపీని దగ్గరకు తీసుకుని గుండెలకు హత్తుకుని వాడి మీద చీరెకొంగు కప్పి వాడిమీద చేయివేసి వాడి కళ్ళల్లోకి చూస్తూ పాలిస్తుంటే, ఆవురావుకుమని చుబుక్ చుబుక్ అని

చప్పుడుచేస్తూ చేతుల్లో ఆడుకుంటూ లలితకి చక్కలిగింతలు పెట్టూ పాలు తాగేవాడు గోపి. పాలు తాగుతుంటే నరాలన్నీ తోడేసినట్టుగా ఉండేది. ఆ చిన్నచిన్న కాళ్ళతో కుమ్మేవాడు. డొక్కలో కాళ్ళతో తన్నేవాడు. తీయగా హాయిగా ఉండేదాబాధ. నా తండ్రి నా బంగారుపంటే అని మరీ దగ్గరగా తీసుకుని ఆబాధలో వాడి బుగ్గల మీద ముద్దులవర్షం కురిపించేది. లలిత గోపి పాలు తాగుతున్నప్పుడు ఎప్పుడన్నా హఠాత్తుగా నేను చూసినప్పుడు లలిత సిగ్గుతో కుంచించుకు పోయేది. పమిట బుజానికంతకూ కప్పుకుని నా వైపుచూసి ఆ తన్మయత్వంతో నిండుగా నవ్వేది. ఆ నవ్వులో ముత్యాలవర్షం. ఆ కళ్ళల్లో అంతులేని ఆప్యాయత, నా కెందుకో ఆకూ ఆలమూ గడ్డి తిని కమ్మని పాలిచ్చే ఆవు. ఆ ఆవుపాలు తాగి కోరల్లో విషం పెంచుకున్న పాము కళ్ళల్లో మెదిలినై.

“ఛ, ఇదేం పోలిక. ఇలాంటి ఆలోచనలు నాకు రాకూడదు. మా గోపి బంగారుతండ్రి, చిన్నతనం... తెలియక ఏదో అంటున్నాడు అని సమాధాన పరచుకున్నాను.

లలిత కళ్ళెందుకో చెమర్చటం చూశాను. ఒరేయ్ గోపి, గారీ, హారీ... భోజనాలకు వేళవుతున్నది. రెడ్డి అవ్వండి అంటున్నది లలిత.

ఇల్లంతా నిశ్శబ్దంగా ఉంది.

*

*

*

అర్రోజా రాత్రీ లలిత నా చెంతన చేరినపుడు హాయిగా దగ్గరకు తీసుకున్నాను... "ఏవంకోయ్ చూశారా, వీడికి అప్పుడే నా దబ్బు, నా వస్తువు అనేభావం పచ్చేసింది" అన్నది నవ్వుతూ.

"ఉద్యోగం వెలగబెట్టున్నాడుగా, అయినా వాడి దబ్బు మనకెందుకే, వాణ్ణి పెంచి పెద్దవాణ్ణి చేశాం. ఇప్పుడు రక్కలు వచ్చినాయి. రేపోమాపో ఆ కోడలు పిల్ల వస్తే... ఎగిరి పోనే పోతాడు" అన్నాను.

"బాగా చెప్పారు" అంటూ ఇంకా దగ్గరగా వచ్చింది గువ్వల నాలా ఒదిగిపోయింది.

"ఆ పట్టుచీరే బిల్లు... డ్రాయర్లో ఉందా?" అన్నాను.

* * *

ఆ నెలాఖరున జీతం రాగానే ఆ చీరే ఖరీదుకు ఓ మంచి టర్నింగ్ సూట్ గుడ్డ బజార్లో కొని ఇంటికి తెచ్చాను.

గౌరి చూసింది దాన్ని.

"ఈ సూటు గుడ్డ చాలా బావుంది. మీరు పట్టించు కోండి నాన్నగారూ" అన్నది గౌరి.

"నా కెందుకీమ్మా ఇంకా సూట్లు, ఉన్నవి చాల్లే" అన్నాను.

ఎక్కడ ఆడుకుంటున్నారో రవి, హరి పరుగెత్తు కుంటూ లోపలకు వచ్చారు. వాళ్ళదృష్టి అంతా దానిమీదే

ఉంది. ఆదుర్దాగా ఆ సూటుగుడ్డవైపు చూస్తున్నారు.
 “పండగలొస్తున్నాయి. తమకోసమేనేమో అది తెచ్చింది
 చక్కగా నిక్కర్లు కుట్టించుకోవచ్చు” అనుకుంటున్నారు.
 హరి రవి చెవిలో ఏదో చెప్తున్నాడు. గుసగుసలు... మనకే
 లేరా అంటున్నాడు రవి వినపడి వినపడనట్లు. వాళ్ళిద్దరి
 ముఖాలు విప్పారినయి వాళ్ళ కళ్ళల్లో బోలెడంత సంతోషం
 తొంగిచూస్తున్నది.

ఇంతలో గోపీ ఎక్కడనుండో అమాంతం వచ్చేడు.

“ఒరేయ్ గోపీ ఇలారా” అన్నాను. వాడు నెమ్మదిగా
 వచ్చేడు దగ్గరగా.

“గోపీ! నీకో ప్రజంటు తెచ్చానా... చూడు”...
 అని ఆ సూటు గుడ్డను వాడి చేతిలో ఉంచుతూ... “నీకు
 ఉద్యోగం వచ్చిన శుభ సమయాన... నీకీ ప్రజంట్... బెస్ట్
 ఆప్ లక్...” అంటూ వాడి చేతిని నా చేతిలోకి తీసు
 కున్నాను.

అది చూసుకుంటూ ... వాడు... పండర్ ఫుల్ ...
 చాలా బాగుంది ఇది. ధ్యాంక్యూ... నాన్నగారూ...
 అన్నాడు.

ఆనందబాష్పాలో... మరేవిటో... అవి... లలిత కళ్ళు
 వత్తుకుంటూ...

“గోపీ ... నాన్నగారికి నమస్కారం చెయ్యి...”
 అన్నది.

పాడు వంగి నా కాళ్ళను తాకేడు.

“అల్ ది బెస్ట్” అని దీవించాను.

గారి నా వైపు చూస్తున్నది...

రవి, వారి, ఉమ... బిక్క మొహాల్తో చప్పట్లు
తాళియి||...

యు వ

... * * * ...